

YERLİ MALİ BELGESİ SIK SORULAN SORULAR

SORU 1: Genel Giderler neleri kapsar ?

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği eki Tek Düzen hesap Planına göre 632- Genel Yönetim Giderleri kapsamına giren aşağıdaki giderler genel giderlerdir.

“İşletmenin genel yönetimi fonksiyonu ile ilgili olarak yapılan ve üretimle ya da satılan mal maliyeti ile doğrudan ilişkisi kurulamayan en direkt malzeme, en direkt işçilik, personel giderleri, dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler, çeşitli giderler, vergi, resim ve harçlar amortisman giderlerinden oluşur.”

SORU 2: Dolaylı İşçilik neleri kapsar ?

Üretim faaliyetleri ile ilgili olmakla birlikte, belli bir mamulün maliyetine doğrudan yüklenemeyen işçilik giderleridir. (Örneğin; Üretim departmanı bakım yöneticilerinin ücretleri, üretim departmanı bakım personeli ücretleri, fabrika binası bekçisi veya güvenlik personeli ücretleri gibi.)

SORU 3: Yerli Katkı Oranı Hesap Cetveli düzenlenirken hangi döneme ait bilgiler esas alınacaktır?

Sürekli denetimlerde esas olarak son üç aylık geçici vergi dönemi verilerinin kullanılması gerekir. Ancak, son üç aylık geçici vergi dönemi beyannamesi henüz verilmemişse bir önceki geçici vergi dönemi verilerinin de kullanılabilir.

Hesaplamanın yapılabilmesi için 3A,3B,3C ve 3D Yerli Katkı Oranı hesap Cetvellerinin doldurulması gerekir. Buna göre;

1-A) Ek 3-A Formunda;

- a) Direkt ve Dolaylı yerli ve ithal gider malzemeleri tek tek forma yazılmalıdır.
- b) Her bir giderin faturası ve yerli olanların Sanayi Sicil Belgesi olmalıdır.

(*Önemli: Faturayı ve Sanayi Sicil Belgesini (SSB’yi) ayırt edebilmek için her fatura ve ilgili SSB’nin üzerine Ek.3-A listesindeki numara yazılmalıdır)

(İşletmenin dışarıdan aldığı hammaddelere/ara mamullere ilişkin SSB’si varsa “yerli” yoksa “ithal” kategoride değerlendirilmesi gerekir.)

- Yerli girdi doğrudan üreticiden satın alınmıyorsa (aracı/toptancıdan satın alınıyorsa) aracı/toptancının satış faturası, üreticinin aracı/toptancıya kestiği satış faturası ve üreticinin SSB’si veya aracı/toptancı o malzemeyi aldığı üretici bilgilerini içeren bir yazıyı işletmeye vermelidir. İşletme aracı/toptancının aldım dediği üreticinin SSB’sini <http://lonca.gov.tr>’den çıkarıp evrak ekine koyulmalıdır.

- Üretici firmanın SSB’sinin temin edilemediği durumlarda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının <http://lonca.gov.tr> web adresinden üretici firmanın SSB’sinde yer alan ürünlerinin görüldüğü ekran çıktısı eklenmelidir.

- İşletme tarafından YMB kapsamında Odaya verilen fatura, ürüne ait en son tarihli fatura olmalıdır.

- Eğer ürün mevzuatında geçen bir zorunluluk yoksa (ilaç ve diğer sağlık ürün ve gereçlerinde olduğu gibi) sevkiyat için yapılan koli ve ambalaj satış ve pazarlama maliyeti olduğu için ürün maliyetine dahil edilemez.

c) İşletme başvuru sırasında Oda'ya Ürün Reçetesi (ürünün üretiminde kullanılan tüm girdilerin yer aldığı liste) vermelidir. Ürün Reçetesi Ek.3-A listesiyle uyumlu olmalı.

1-B) EK.3-B Formunda

Başvuru dosyasında Direkt ve Dolaylı işçilik giderlerini gösteren belge (veya belgeler) olmalıdır.

1-C) EK.3-C Formunda

Eğer genel giderler bölümüne, gider kalemleri yazıldıysa işletme tarafından bunların belgeleri Oda'ya verilmelidir.

(Genel üretim giderleri: Elektrik, su, kira, ısınma gibi giderlerdir.)

2) Hesaplama esas olarak birim üretim üzerinden yapılmalıdır. (YMB, makine için alınıyorsa bir makinenin maliyeti, un üretiyorsa 1 kg veya 1 torba (50 kg) un maliyeti, gözlük üretiyorsa bir gözlük maliyeti, kimyasal üretiyorsa 1 lt veya bir şişe kimyasal maliyeti gibi) Odaların esas itibariyle işletmeleri birim maliyete yöneltmesi esastır. Ancak standart muhasebe kurallarına uygun olması şartıyla dönemsel hesaplamalar da kabul edilebilir.

3) Fiili Üretim Miktarı: YMB hesabının yapıldığı döneme ait fiili üretim miktarı rakamı odaya imzalı/kaşeli olarak verilmelidir. Ayrıca bir önceki yılın işletme cetvelindeki fiili üretim miktarını gösteren belge de Oda'ya imzalı kaşeli olarak verilmelidir.

4) Üretim Akış Çizelgesi: Ürüne ait üretim aşamalarını gösteren çizelge üretici tarafından hazırlanıp imzalı/kaşeli odaya verilmelidir.

5) Dağıtım Anahtarı: Her YMB için SM/SMMM/YMM tarafından hesaplamının nasıl yapıldığına dair "SM/SMMM/YMM Ürün Maliyet Hesabı Açıklama Notu" yazılmalıdır. Eğer işletmede birden fazla ürün üretiliyorsa Açıklama Notunda mutlaka "Dağıtım Anahtarı" konusunda bilgi verilmelidir. Bu belge SM/SMMM/YMM tarafından imzalı/kaşeli olmalıdır.

SORU 4: Firma stok yönetim programı kullanıyorsa (SAP vb) fatura yerine veri program çıktısı kullanılabilir mi?

YKOHÇ düzenlenirken geçici vergi dönemleri itibariyle muhasebe verilerinin kullanılması halinde, stok değerlendirme programı kullanan firmalarda muhasebeye uygunluk yönünden program çıktılarının kullanılması gerekir.

SORU 5: Henüz üretilmemiş veya son dönemde üretilmemiş bir ürün için Yerli Malı Belgesi düzenlenebilir mi?

Tebliğe göre üretilmeyen ürüne belge düzenlenemez.

SORU 6 : Birden fazla ürün çeşitliliği olan firmalarda, farklı katkı oranı olan ürünlerin her bir ürün çeşidi için ayrı ayrı mı, yoksa en düşük orandaki ürüne göre tek belge mi düzenlenir ?

Bu konuda Tebliğ Madde-7 (5) ve Uygulama Usul ve Esasları Madde 15 (5) aşağıdaki gibidir.

“Her ürün için ayrı ayrı belge verilebileceği gibi, aynı grupta bulunan birden fazla ürün için tek Yerli Malı Belgesi düzenlenebilir. Bu durumda her bir ürün ile ilgili bilgiler Yerli Malı Belgesi’nde yer alır.”

Bu maddenin anlamı; Yerli Katkı Oranları aynı olan ürün gruplarına tek belge verilebileceği gibi, ayrı ayrı da verilebilir. Ancak farklı yerli katkı oranı veya farklı ürün koduna sahip olan ürünlerden her birine ayrı belge verilir.

SORU 7: İthal girdide hangi fiyat esas alınır?

Tebliğde açık bir şekilde “İthal girdi tutarının hesaplanmasında, ithal girdinin fabrikaya teslim fiyatı ve teslim tarihindeki Merkez Bankası döviz satış kuru dikkate alınır” ibaresine yer verilmiştir.

SORU 8: Amortisman giderlerinin tamamı yerli girdi olarak kabul edilecek mi? İthal makine ve teçhizata ilişkin amortisman giderlerinin ithal girdi olarak dikkate alınması gerekecek mi?

Amortisman tabi sabit kıymetlerin iktisap tarihlerinin çok geniş bir zaman dilimine yayılması ve mamul maliyetine giden amortisman giderlerinin her bir makine-teçhizat bazında ayrılmasının zorluğu nedeniyle, amortisman giderlerinin tamamının yerli girdi olarak kabul edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

SORU 9: Yurt içinden temin edilen girdilerin ithal olup olmadığı hakkında menşe kontrolü nasıl yapılacaktır?

Yurt içinden temin edilen girdilerin ithal olup olmadığı hakkında menşe kontrolü yapılır, girdi ithal ise ithal girdi hesaplamasına dahil edilir. Eğer girdi sanayi sicil belgesine sahip bir işletme tarafından üretilmiş ve sanayi sicil belgesinin üretim konusu bölümünde yer almışsa yerli girdi olarak yerli girdi hesaplamasına dahil edilir.

SORU 10: Enerji (elektrik, doğalgaz ve petrol ürünleri) giderleri yerli girdi mi, ithal girdi mi olarak dikkate alınacaktır?

Yurt içi üreticiden alınan ve doğalgazdan veya petrolden üretilen elektrik giderleri yerli girdi olarak kabul edilir.

Buna karşılık, ithalatçıdan/dağıtıcıdan alınarak kullanılan doğalgaz ve petrol ürünleri ise, ithal girdi olarak değerlendirilir.

Örneğin ; Bir firma doğalgazı ısıtma amacı için kullanıyorsa ısıtma gideri ithal girdi olarak ele alınacaktır. Ancak doğalgazdan elektrik üretip bu elektriği kendi üretiminde kullanıyorsa elektrik yerli girdi olarak ele alınacaktır.

SORU 11: Kapasite Raporundaki üretimin yapıldığı yer adresi ile Sanayi Sicil Belgesindeki adreslerin uyuşmadığı durumlarda hangi adres esas alınacaktır?

Kapasite Raporundaki üretimin yapıldığı yer adresi ile Sanayi Sicil Belgesindeki adreslerin uyuşması gerekir.

SORU 12:Kapasite Raporu ve Sanayi Sicil Belgeleri süreleri Yerli Malı Belgesi süresini nasıl etkiliyor.

YMB hazırlandığı anda önemli olan Kapasite Raporu ve Sanayi Sicil Belgesinin geçerli olup olmadığıdır. Sürelerinin bitimine 1 gün kalmış olsa bile Yerli Malı Belgesine 1 yıllık süre verilmektedir.

SORU 13: Başvuru dökümanları ile Yerli malı Belgesi düzenlenebilir mi?

Eksperin, YMB başvurularında kapasite raporuna benzer şekilde, gidip işyerinde YMB başvurusu yapılan ürünü yerinde görmesi zorunludur.